

Az asszony, aki nem halt meg

(Kleist átírat)

A szénégető felesége egy valóban szokatlan kérdéssel kereste meg a tiszteletes urat, némi topogás és bizonytalankodás után, melynek a vége az lett, hogy behívták az udvarra, a tiszteletes úr lakhelyének virágos udvarára, ahol a szebbik és nagyobb padon el is helyezkedhetett, majd pedig, miután megérkezett és helyet foglalt mellette, azt a kérdést tette föl a tiszteletesnek, csakhogymár is ennek az elbeszélésnek a lényegére térjünk, amikor is különösebb köntörfalazás vagy várakoztatás nélkül a kérdező asszony, aki a szénégető felesége, és több gyermek édesanyja volt, arcát írjuk le, mely zavart volt, némiképpen kipirult, a tekintetét is kapkodta, mint aki tilosban jár, és néha furcsán a szája széle felé nyalt, úgy tehát azt kérdezte a máskülönben rosszkedvű, de legalábbis meglehetősen kedvetlen tiszteletestől, hogy miért nem halt meg akkor, abban a nagy, őrjöngő szélben, amikor például a szabómester is fölkötötte magát, és aztán *ruhátlanul* találtak reá, egy meztelen férfit hintáztattak a széllelkések nem messze a kocsmától, ahol bizonyos férfiak ilyen istentelen időben, efféle törvénytelen szélviharban is mulatoztak, legalábbis ő ezt így vette ki, de nem is erről akarna beszélni isten szolgájának, mert hogy a férfiak mulatoznak, abban semmi rendkívüli nincsen, erre alkalmat a férfiak mindig találnak, bú, bánat, öröm, egyre megy, csak mulatni lehessen, sírva vagy kacagva mindegy.

Igen, ő a templomnál sétált, mondta ekkor az asszony és olyan mélyet sóhajtott, hogy képzeltségnek tetszett, ennyi levegő elfér a horpadt kis mellkasában. És nem tudta, miért sétált. Köhécselt. De igen, mégis tudta, ezt most be kell vallania. Azért járt ott, hogy szóljon az Istennel, hogy beszéljen az Úrral, és ő, a szénégető felesége próbálkozott is, többször szólította a Magasságost, kérte, hívta, ajánlkozott, rimázkodott és imádkozott, mignem föltámadt az az átkozott szél, vagy már régóta süvöltött, csak ő nem vette észre, nem észlelte, mindegy is, a szél őrjöngött, fűtült és ugatott, vonyított és ordított, amikor is ő egyszerre csak csattanást hallott, aztán még egyet, és azután egy újabbat, majd azt kellett látania, hogy cserepek hullnak alá, de mintha magából a meghasadt ég gyomrából érkeznének, és mind feléje zuhant volna, és hatalmas csattanással, hogy még a szelüket is érezte az arcán abban a bolond időben, csakhogymég egyetlen egy sem ütötte meg, nem ráhulltak csak köré, mintegy körbe csapkodták, akárha egy nagy figyelmeztetés részei lettek volna, és aztán az egészek vége lett.

Most is számolt a vértelen szája.

Vagy harminc alázuhanó cserép tört össze körülötte.

Neki meg, mondta az asszony, eszébe jutott a tiszteletes úr.

Hogy ő?, kérdezte a férfi, pedig hát elég egyértelműen kimondták, hogy ő.

Igen ő, ismételte meg az asszony.

Hogy mi lenne valójában a tisztelt Agatha asszony közlendője, jegyezte meg a tiszteletes, kicsit köhécselt, kora tavasz volt, kétségtelen, hogy ilyenkor könnyebben meghül az ember, a talaj még hideg, az estéli órákban szürni kezd a levegő, és hiába bont szirmot egy-két korai virág, a tüdő és a torok könnyen prédája lesz az alattomos hidegeknek.

Azt akarja mondani, jegyezte meg az asszony, hogy neki minden józan számítás, minden ésszerű megfontolás alapján el kellett volna pusztulnia abban a szörnyű szélben.

Úgy gondolja, hogy a szerencsétlenül járt szabómester helyett?

Nem a szabó helyett, hanem magánjellegű okból. Ugyanis mert ő, vagyis a szénégető felesége úgy érezte, hogy meg kell halnia. Az lenne a legjobb választása.

Kis fuvallat táncoltatta meg a kertet, a tiszteletes virágjai bólogattak, egy szírom odalebbent a lábuk elé.

Bántja-e őt az ura, kérdezte aztán a tiszteletes.

Dehogyan bántja.

Úgy érti, jegyezte meg a tiszteletes, aki nem tartott a kellemetlen vagy bonyolult esetektől, rosszul bánik-e vele.

Nem bánik vele rosszul.

Iszik talán?

Nem, nem iszik. Legalábbis nem mértéktelen módon, nem többet, mint más asszonyok emberei.

Úgy tehát, sajnos nem mondhat egyebet, nézett a bólogató tulipánok felé a tiszteletes, félre jár?

Nem jár félre, legalábbis ő ezt soha nem tapasztalta, nem látott az urától illetlen vagy tolakodó pillantást, mozdulatot, és úgy érzi, oka sincsen gyanúval illetni azt az embert, foglalta össze az asszony.

Akkor pedig mi lenne a baj?

Ő sajnos azt nem tudja, mondta az asszony, baj-e, hogy ő meg akar halni. Arra jutott hosszú éjszakákon át, míg szuszogva aludtak a gyerekek, vagy amíg az elszökött, követ dobáló, egy furcsa lényvel, valami szirénnel kapcsolatot tartó fiára gondolt, amíg szendergett a kifejezetten rossz alvónak számító, álmában rendre kiáltozó és csapkodó férje ura, és csak a csillagok pislákoltak az ég fekete vásznából, és a fagyban reszkető udvari fák recsegték a jeges fuvallatok és a föl-föltámadó széláramok jóvoltából, hogy neki az lenne a legjobb. Mert még a téli hóna-

pokban, de lehet, hogy már az ősszel kezdődött. Nem is az, hogy meghalni. Hanem úgy véli, hogy ha nem lenne, az lenne a jó. Egyébként nem érti ezt. Miért, lenni jó? Hogy legalábbis jobb, mint nem lenni? Általánosan valószínűleg így gondolják az emberek, az asszony még jobban kipirult, mint aki valamelyest szégyelli, hogy ennyit és így beszél. Lenni azért is jó, mert az élet történéseiben többé-kevésbé tudjuk, mi van. Tudjuk, mi várható. Mi nem várható. Mi a csoda, ha mégis megeshet. Amikor az ember nincsen, nem tudja, mi van, nem állnak rendelkezésére például, és az asszony hirtelen egészen elsápadt, ahogy ezt az egyszerű szót kimondta, formák.

Mi az, nem lenni.

Formátlanság, nemde?

Nagyon érdekes, hogy ő mégis erre az állapotra vágyakozik, a nemlevésre. Azt érzi, ez lenne neki a legjobb. Ami neki a legjobb, azon más is örvendezhet. Legalábbis amiatt felesleges lenne bármilyen gyász.

Az asszony elhallgatott, beharapta a száját, és úgy nézte a tiszteletest, mint aki mindent elmondott.

Nyilván szerette volna a tiszteletes úr, aki igazán helyes ábrázatú férfinak számított, ha valami más problémával jelentkeznek be nála, azzal keresik meg, hogy felajánlásuk van a parókia és a közösség számára, hoznának gyümölcsöt, húst vagy kenyeret, nyílt és őszinte szívvél adakoznának, akár kétkezi munkával is, de ez egy kétségtelenül másfajta probléma volt.

Mióta gondol ilyesmit Agatha?, kérdezte a tiszteletes nyugtalanul, ujjaival hátra fésülte dús, feketén csillogó haját.

Olyan furcsa érzés tört rá nem sokkal a legnagyobb gyermeke eltűnése után, akkor már az őszben jártak, szóval azóta gondol ilyesmiket. Amikor az elsőszülött, már sihederkorú fia elszökött az erdőbe a dobálás miatt, a *dobálás*, ismételte a szót az asszony, és nagyra kerekedtek a szemei. Szállnak a kövek, mondta. Hogy szállnak. Ide- és oda szállnak, nem csak a cserép hull, nem csak a tetők, a térdek rogyadoznak, nem csak a lelkek feketednek. Kérdezi ő, nem azért hullt a cserép a templomról, mert a kövek is szállnak, csapkodnak, ütnek és betörnek az üveget, a tetőt, az emberi arcot?! Ő ezt nem tudja, mondta az asszony. De amióta a fia az erdőből dobál, vagy honnan is, azóta jár a nemlevésen az esze, és nem tud nevetni, képtelen lelkesedni már, nem örül a díszes ruháknak, karkötőknek, a fülönfüggőknek, a napfénynek, a hóhullásnak és a szánkózásnak, a kisebb gyermekei is inkább feszültséggel és ingerültséggel töltik el, és megvallja, bármennyire is nehéz, bármekkora megrökönyödést is okoznak a szavai, hogy például legutóbbi szoptatás alatt többször arra gondolt, hogy ez így nem mehet tovább, ezt nem teheti, nem engedheti át magát efféle érzéseknek, és elég erőteljesen és tisztán újra megemlítette a szénégetőt, vagyis kimondta a hites ura nevét, és ismét megerősítette, hogy derék és jóra való társ, jótét lélek, és hogy ő, magyarázta az asszony, nem akarja terhelni őt ezzel a nyilvánvaló ostobasággal, van baja neki elég, a sok éhes száj, a lázadó, rettenetes nagyfiú, a furcsa idők, a szénégető éjt nappallá téve dolgozik, súlyos járása alatt, mert mindig, állandóan törni valamin a fejét, recsegnek a szobák padlólecei, ő aztán igazán nem akarna még újabb gondot, hát nem érdemelné meg ez a nagyszerű ember, aki verejtékkel, szívós munkával keresi a családjának a betevőt, és akit mindenki megsüvegel a városban, de nem csak süvegel, hanem becsül is, igaz...

és ekkor az asszony elhallgatott, és olyan furcsa lett a tekintete,

a tiszteletes mintha látott volna benne valaki mást,

valaki idegent,

valaki nem odaillőt,

olyan valakit, aki a szenvedélyesen elhangzott szavak mögött bujkált és leselkedett volna,

ezért ő is megkérdezte,

hogy most akkor mi legyen,

az legyen, sóhajtott a asszony, hogy ölelje meg,

fogja át szorosán,

és a tiszteletes, aki annyira meglepődött a kérésen, amely tulajdonképpen fölszólítással ért fel, mert igenis volt abban erő, szenvedély és parancsolat, hogy elhagyta minden ereje, nem ellenkezett, és meg is tette ezt, átölelte a szénégető feleségét a templomkert udvari padján, tartotta, sőt, már szorította is magához, egészen addig, míg meg nem érezte ennek az elveszett asszonynak a szívét, a szíve dobogását,

és azt kezdte hallgatni.

Hallgatta, hogyan dobog egy emberi szív.

Milyen messziről dobog.

Nem is volt már senki a karjai között, csak az a dobogás.

Talán nem kellett volna azt az egyetlen cserepet megigazítania, a vihar előtt, gondolta aztán. De amikor hullni és csattogni kezdtek a cserepek, és ő bent ült a parókia szobájában, mintha az isten beszélt volna hozzá, ami beszédre ennek az asszonynak nem volt füle, bár hallhatta, tapasztalta mégis. Hogy mit mondott az úr? Hát olyasmit, melyet ő ennek az asszonynak nyilván nem adhat elő. Nem beszélhet arról, hogy éppen olyan a Teremtő nevetése, ahogyan a lezuhanó cserepek törnek.